

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (7.50 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani.)

lese ca număr poporal al „Unirii” în fiecare Joi.
Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos.
Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**, deputat.

ANUNȚURI ȘI RECLAME
se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 lil.

Guvernul

Alexandru Vaida Voevod

Inimosul luptător al Românilor de dincoace de Carpați dl **Alexandru Vaida Voevod** a fost încredințat din partea M. S. Regelui Ferdinand I. să formeze guvernul cel nou al României întregite.

În aceste clipe sărbătorești când un ardelean se află în fruntea țării întregite — trimis acolo din încredințarea țărănilor noștri din Ardeal, nu putem să ne ascundem bucuria, care ne stăpânește inimile și sufletele noastre românești.

Și cu noi împreună simțesc toți românii de pe aceste plaiuri la fel, cei dela poalele Carpaților, de pe câmpii până în șesurile Tisei și inima Banatului românesc.

Noul prim-ministru al țării — împreună cu toți ceilalți miniștri cari formează guvernul cel nou având între membrii săi pe popularul erou dela Măraști generalul Averescu, sunt aleși întregii țărâni din întreg cuprinsul României întregite, care singură în cea mai deplină libertate și-a ales și trimis în statul țării pe aleșii săi de azi.

Țăranul român începe să-și cucerească după dreptate locul, care i-se cuvine la conducerea țării și în cârmuirea ei. Și putem spune fără să putem fi desmințiți din partea cuiva,

că Parlamentul de azi s'ar putea numi cu drept cuvânt: *parlamentul țărănilor* și guvernul cel nou, care s'a format din sinul noului parlament tot așa de drept s'ar putea numi: guvernul țărănilor.

Avem toată încrederea în bărbații luminați cari îl alcătuiesc, că nu vor desminți porecla asta de fală, care li s'a dat cu atâta cinste din partea iubitorilor de țară și de neam.

Până la alegerile de față nu s'a cam pomenit de deputați ai țărănilor, ci aproape toți deputații și senatorii eșiau ca din fabrică la porunca guvernului și după voia boierilor. Azi s'a făcut începutul și cu drept cuvânt putem zice, că pe aleșii de azi i-au trimis în parlament țăranul român și guvernul cel nou al țării s'a născut din voia și porunca parlamentului țărănilor.

E de prisos să spunem, că aleșii partidului nostru național din Ardeal ai partidului naționalist-democrat din vechiul regat, ai partidului democrat al unirei din Bucovina, ai partidului țărănesc din vechiul regat și ai partidului țărănesc din Basarabia, cari formează azi majoritatea zdrobitoare a noului parlament dintre frunțașii cărora s'a format guvernul cel nou al dlui Alexandru Vaida Voevod, sunt cu adevărat reprezen-

tanții țăranului român din întreaga România Mare.

Puternicii zilei de ieri, ciocoi vechi de ieri și azi au fost cumplit bătuti de solii luminii nouă de țărâni desrobiți ai României mari, cari prin sângele și jertfa lor au înfăptuit România nouă de azi.

Surtueurile boierilor ruginiți au trebuit să facă loc cinstitelor sumane și straițe țărănești.

Înteleptul nostru rege M. S. regele Ferdinand — din bună vreme a prevăzut isbânda asta firească și dreptă a soldaților săi și a poruncit să li-se împărțească moșia regească țărănilor lipsiți de pământ și a poruncit mai marilor Țării să dea toate drepturile politice și cetățenești — poporului dela sate, căci vrednic s'a arătat să le dobândească. Din aceea clipă iubitul nostru rege M. S. Ferdinand a fost așa de mândru poreclit: *regele Țărănilor*. Vrednic s'a arătat de acest nume, care e o cinste pentru dânsul — și întreaga casa domnitoare.

Tot asemenea sperăm, că nici guvernul cel nou, nici parlamentul prin faptele, cari le vor îndeplini nu vor fi nevrednice de numele, cari li s'a dat.

Dumnezeu le ajute!

Nicolae Iorga,

președintele Camerei deputaților.

Marti, săptămâna trecută dl **Nicolae Iorga**, marele învățat al neamului nostru, deputat și șeful partidului naționalist-democrat din ve-

chiiul regat — a fost ales cu 178 voturi presedinte al celui dintâi Parlament al României-mari.

Candidatul oficial al Guvernului a fost dl **Vasile Goldis** deputatul Ardealului și frunțaș al partidului național și fost ministru.

Dar Camera deputaților a crezut să dea aceea cinste celui mai luminat bărbat a neamului românesc dlui **Nicolae Iorga**, care pune, în locul unde se află, garanța cea mai sigură, că deputații noștri trimiși în Parlament își vor face datoria cu vârf și îndesat față de alegătorii cari i-au trimis.

Vorbe răspiccate Ungurilor.

George Clerk reprezentantul conferinței de pace a spus Ungurilor la Budapesta zilele trecute aceste vorbe lămurite:

»Prezența mea aici nu urmărește nici un scop personal, ci reprezintă puterile aliate împotriva cărora Ungaria a luptat și de câtră cari a fost învinsă.

Dacă nu-mi veți strânge mâna pe care v'o întind, și dacă bunăvoința mea o veți înțelege greșit, crezând că ar putea fi vorba de târgăială, atunci, cu conștiință curată, voi părăsi Budapesta, dar constatând cu durere, că Ungaria se apropie de prăpastie.

Sper, că vă dați seamă, ce mare pericol ar însemna aceasta pentru Ungaria. Ați pierde pentru totdeauna simpatia și încrederea aliaților. Statele vecine, cari sunt

aliatele Antantei, vor conlucra din răspuneri ca să-și consolideze raporturile cu aliații, iar Ungaria va rămânea singură fără ajutor, fără carbuni și lemne, sare, și alte materiale de prima necesitate.

Am venit în mijlocul dv. condus de dorința de a vă fi într'ajutor. Am fost cu totul nepărtinitor. Mai mult

nu pot face. O națiune dispune de politica sa care îi aduce foloase sau nenorociri.

Ce credeți, ungurii au înțeles că le-a sunat clopotul pe urină?

Răspundesc svonuri, că la primăvară vor începe iar războiul cu România, să-și ia Ardealul înapoi.

La ziua cea de-apoi va fi și acea primăvară.

Câteva cuvinte la Rădăuși.

Răspuns la cuvântul țăranului Suceveanu.

De Nicolae Iorga.

Invăpăiatul naționalist și marele învățat dl N. Iorga, de al cărui cuvânt se îndreaptă orice om curat și fără prihană în România de azi și a viitorului, cum trebuie să fie fiecare la locul său și cu partea sa de răspundere, grăind unui țăran, aprinde o lumină în toți cei ce-l cetesc. Să ne însămnăm și noi, ce spune și să ne punem la inimă cuvintele lui.

»Frate Sucevene, să-mi dai voie să-ți răspund. Mi-ai spus, că înainte găsiam în drumul către Bucovina bârna galbenă și neagră între Burdujeni și Suceava, dar că acum ea nu ne mai împiedecă, nu mai sunt jandarmi

și prin urmare drumul e slobod.

Trebuie să ști o slăbiciune a mea: eu vin întotdeauna unde am o luptă de purtat, o piedecă de biruit și, dacă, dându-se în laturi bârna aceea galbenă-neagră așa veni aici, ca să gădesc numai mulțămire și fericire, așa sta acasă la mine. Eu nu vin decât numai acolo unde pot, din cât am, să dau ceva, cu muncă și jertfă. La dvoastră o să vin, nu pentru că e bine — căci drumul către lucrurile, care sunt bune nu-l caut — ci o să vin pentru că e încă atâtă rău, care trebuie biruit.

Unirea Bucovinei cu Ro-

mânia este politicește, din punct de vedere cultural, într'un sens mai înalt, este pe jumătate, iar cultural, în sensul pe care-l înțeleg eu: ca fiecare Român să se poată înțelege cu alt Român în cece privește lucrurile cele mai sfinte ale neamului întreg, mai și mult de făcut.

Și, fiindcă e mult de făcut, fiindcă trebuiesc prețutindeni biblioteci de cărți folositoare, care să se cetească, iar nu să se ticăncuiate și să nu le cetească nimieni, fiindcă trebuiesc cuvântul viu, care să meargă către fiecare și să scotească în suflete tot ce e mai bun, de aceea am să mai vin.

Să vă spun și de ce n'am venit des odinioară aici: nu mai pentru că știam bine, că la dvoastră nu mă lasau să pătrund, am venit rar pentru că nu voiam să compromit pe nimeni. Am fost odată în Bucovina departe, la un preot foarte curm se cade, dar nici un pahar de apă nu mi-a dat, ca nu cumva să se spuie, că am intrat în casa lui. Așa erau împrejurările. Avea familie, copii și se temea. Ca străin am intrat în Bucovina, ca străin am plecat.

În Bucovina veniam înșă pe vremuri pentru că aici am aliați, cari au murit cu sute de ani înainte de a mă cunoaște, eu, aliații aceia pe care-i aveți înmormântați la bisericile de aici: toți Domnii Moldovei aproape, până la Ștefan cel mare.

Este o învățatură de scoasă din faptul acesta. Domnii cei vechi nu erau Domnii mari, erau voievozi de țară. Casele lor erau goale aproape, umblau îmbrăcați ca și ostașii lor, și cu boierii lor au trăit și au murit. Dumnezeu știe cum, în muncă și întunerec. Poate nici eu s'or fi gândit Domnii cei vechi, că o să stea piatră de marmură pe fiecare mormânt. Mare învățatură, că truda omenească nu se pierde niciodată, și mai ales nu se pierde suferința omenească, mima omenească și ghedul omenească. Și la aceștia, cari înțepesează truda omenească și tot ce vorbește peste venuri, la aceștia veniam.

Și acum îmi pare bine mie, care veniam numai la cei morți, pe cari nu-i pot uita, pentru că prea mult am trăit numai eu dânsii, și la cei vii. Dar dacă pe morți nu-i pot face vii, pe vii li poți face să fie și morți.

Vorbă în sat.

La badea Marin: ciartă 'n casă. Sunt și mulți căseni, dar și larmă fac de nu-i întrece un ciopor de găște. Venise jucuțul și luase în seamă părechea de vaci din grajd, să le puie la vânzare, zice că, pentru o datarie.

Și muerile, bătrâna cu două nurori și o fată; și teciorii nu știau de asta, nici cât e negru sub unghie.

Acum s'au pus toți cu gura pe capul bietului badea Marin și ciorovăiesc, și se cruceșc și băteau în palme a mirare, mai cu seamă bătrâna, care ținea morțiș cu tîrie la fala căsii. Sunt din neam mare și-i mare rușine să cobori către ai nevoiași.

Badea Marin în colțul de vatră, unde se așezase, tăcea, tăcerea peștelui. Din când în când își dă după ureche pleata de păr, ce se reslețea căzând să selipească firele albe de argint. Dașă a văzut, că vorbăria se ține lanț — altădată mai și conțema — a deschis ușa, ca omul careș vedea de treburi, a

ținut drept la gură și a șezut acolo doar s'or mai ogoia ai din casă, dacă nu l'or vedea aproape.

Beutor n-am fost ca alpi, or să-mi prad ce-am hărăzit dela tata pe niscai haine scumpe, să dau eu banul pe slăbiciuni, cum văz că fac unii din sat, Doamne păzește. Niscai căși n'am făcut, cu șura asta ce am avut chel-tuială mai mare, incole m'am ferit cât am putut, și nu știu cum de o vreme încoace se țin relele de mine ca scaiul de oaie. Drept că am și casă grea, din darul Domnului am avut parte de copii mulți, da de asta parte n'am ce mă năcăji, vecinul Gheorge are și mai mulți, și-i vezi pe toți, ca niște furnici, umblă de colo, colo, și-i strânsură pe lângă casa lor, cum era la tata, când eram eu holtei, de am dat în vorbă cu Simina, și că, Simina mă ocărăște zi și noapte.

La vecinu ăsta sunt și multe guri, dar pe semne mai multe mâni; la mine e întors, la mine sunt mai multe guri ca mâni, de aceea nu ne ajunge cu ce avem.

Apoi dacă văd, că n'am putut ținea nici ce a rămas de tata, n'am ce să fac, am lucrat toată viața ca o vită, când făcea ziua ochii eu eram în tăpi.

Acum c'a venit jucuțul pe capul meu să mi puie vacile la dobă, e lucru lui Vasile, din Deal, nu și-o purtat randuială la bancă. Am stat bun pentru el de-o căpătat o sută bună, mi-o dat și mie ceva de-am astupat gura vecinului ăsta, mă tot cicălea de zece zloți, cu ce-i datoriam și, să-i dau dinti'a meu nu puteam ajunge.

Am și eu datorie, dacă mi-o trebuie, am împrumut, m'am îndatorat, n'am piatit camăta, drept, și s'o fi suit, capu, mai știu și eu câtu-i, abia pot ținea minte, câte ceva de ieri de alaltăieri, dar de când am făcut șura, cine să-le poarte la minte toate, o fi gândesc, grămădită, mare sumă de bani, da nu pentru a mea datorie, știu domni că au pe ce să bizui la mine. Pentru Vasile din Deal a venit jucuțul și ne-am făcut de vorbă în sat și de poveste la lume.

Așa și era. În sat...

... În sat numai badea Marin și jucuțul erau în vorbă. Cu se mai bucurau de pacostea muiui, a și mai cu Dumnezeu ziceau: Doamne ferește.

În poarta diacului Moga mea se strânsese roată, și ascu cu mic cu mare pildurile lepele ale unchiașului stătos.

Când veni vorba de badea Marin, cantu'ul și-a așănit cu in zări, parcă s'ar trudi să ceară ceva de acolo din depărtarea mare, cobori apoi privirea către mulțime și începu cu pușul domoi, cuminte.

— Mă oameni, eu nu pot clevete e, nu mi învățu așa, dar place să spu omului verde să gândească. Așa și cu Marin, știm de copilăndrii, de că păzeam mieci la tată-său, iertat. Nu-i samăna Marin bătrânului, măi. Aia avea o vâ de ochi, toate le vedea și Când se uita la mine cu ochii lui, ca pare dela două și trebuia să-i spu, că azi am durmit la amiază, și am mieci prea mult în popas.

Marin nu-i așa. Cum a la ochii bătrănu, băiat el

vii, pe dânzii cari, numai când vor fi pe deplin vii, numai atunci vor ști să stea altfel înaintea străinului.

Străinul, care vrea să ne fie frate, frate să ni fie; dar să vă spun un lucru: nu numai pe capete, pe noi și pe ei, ci numărăți pe puteri, pe puteri de cultură, pe puteri de muncă și pe puteri de bogăție. Omul se cântărește, nu numai după trupul lui, ci după ce a adunat în mintea și în jurul lui. Când fiecare Român o să fie gospodar cât cel mai bun, cel mai luminat și cel mai bogat dintre străinii din Bucovina, numai atunci se mântuie chestia românească aici. (Aplause prelungite).

Apoi după aceea putem să facem și chestiune socială și tot ce vreau anunța domni din Cernăuți. Deocamdată înăz trebuie să te sprijini pe pe picioarele tale și apoi poți face și socialism și tot ce poțtești, deocamdată avem să ne ridicăm așa ca nici un Român să nu se rușineze că e numai Român. (Puter-nice aplause).

Pentru aceasta v'as da un sfat. D-ta ai spus deci un lucru foarte cumințe, când ai vorbit din inimă de ce ai văzut aiurea și de ce ai văzut

aiurea și de ce ai văzut aici. D-ta ai spus deci un lucru foarte bun, și cred că cea mai mare parte din țărâtimea Bucovinei așa crede: că acum a venit vremea că măcer două feluri de Români să meargă necontenit umăr la umăr: Românul, care muncește cu brațele și Românul, care muncește cu gândul. Dar adevărat cel care muncește cu gândul. (Risete). Acum la brațe nu poți înșela lumea ușor: fiecare te vede de muncești ori ba; dar la învățatură nu e așa. Am o foarte mare experiență în ce privește oamenii gândului. Șeptecesi la sută trag pe sfoară — și încă dau dela mine —; se fac a gândi, dar nu gândesc. Omul al gândului e numai acela care nu rostește un cuvânt fără să se vadă truda lui și suferința ce se sbate în sufletul lui. Ce dai ca om al gândului nu e ca banul pe care l'a purtat unul și altul: un cărturar trebuie să deie banul pe care el l'a bătut întâiu, cu peceata lui. Cărturarul adevărat e acela care plătește numai cu acest ban.

Și așa d-voastră, muncitori asupra pământului, noi ceilalți, muncitori, prin d-voastră, tot asupra pământului — căci

bolșevicii nu știu ce vorbesc când zic că lumea e împărțită în două: acei cari muncesc și acei cari nu muncesc și munca omului se poate face de-o potrică ori de pui mâna pe sapă cu mâna d-tale ori dacă, prin mijlocul gândului, ai pune mâna pe sapă, să mergem, nu unul contra altuia ci la olaltă.

De aceea am spus, că vorba d-tale e bună. Să auzimta Parlamentul Românesc oameni cari s'au luptat cu viața și știu ce este. Sunt sigur, că pot merge la olaltă oamenii inteligenți și oamenii muncii. Și, la urma urmei, toți Românii de treabă pot să meargă laolaltă cu o condiție numai să se fie de treabă: și să arete că se țină de treabă muncind. Nu e primejdie mai mare decât gândul pe care l'au băgat străinii că Românii trebuie să se despărțiți în clase sociale ca să se urească până la moarte, iar strinii să meargă umăr la umăr. (Aplause).

De aceea încheind urez ca în Parlamentul român să auzim mai puțin glasul vechilor profesioniști ai Regatului român, oameni cari au trăit pe urma politicii și n'au adus muncă, n'au adus

credință, nici iubire de țară și de neam, ci să auzim oameni cari să ne spună lucruri scoase din suferința, din truda și din experiența lor. (Strigăte de: Trăiască!)

Pentru viitorul reprezentanți adevărați ai poporului român, cari gândesc, cari muncesc, pentru acci pe cari și d-ta, d-le Sucevece, și toți ceilalți sunteți datori a-i ajuta, pentru că nu tot felul de stricați, de secături, de exploratori să le ieie locul, pentru acești adevărați reprezentanți ai poporului român, închin deci acest pahar. (Aplause îndelung prelungite).

O învățatură pentru zilele de astăzi.

Am arătat în numărul trecut al „Unirea Poporului“, că lumea ce a început să cuprindă pe unii dintre oamenii noștri, este o adevărată primejdie națională.

Spicim acum, din cartea unui mare învățat, câteva păreri de ale lui despre acest păcat.

Lenea e, cel ce nu lucră nimica.

Dară a nu-ți face datoria ori a și-o face căne cănește încă e lene.

Nimic nu e mai trist, ca dese lenea se încuibă într'o familie, țovărășie ori chiar într'un stat.

Și ar fi tare trist dacă s'ar încuibă această boală tocmai la noi, Românii, cari suntem un popor abia de un în-tregit, un popor, care așadar e încă numai în fașe.

Avem așadar noi vre-un drept la odihnă?

Viitorul așteaptă dela noi avânt, viață, prosperitate; pe când lenea este o îmbătrânire înainte de vreme, o moarte, o patrezire.

Lenea este o răsvărire împotriva lui Dumnezeu, care de aceea ne-a dat puterile sufletesti și trupesti ca să le folosim.

Lenea este o răpire a darului celui mai prețios, primit dela Dumnezeu, a timpului.

Lenea este o nedreptate. Pentru că noi suntem membrii ai societății omonești, care are drept să pretindă dela noi muncă. Lenea este o nedreptate săvârșită împotriva acelor, cari au câștigat, ceace risipim noi acum.

facă șură, să nu fie în sat ca a lui. Bani gata nu avea, că nu-i rămasese dela tatăl său. Bătrânul căad lăciripa e ghiatoră de argint, se ducea în târg și venea c'o părăche de puicani, ori o vacă, v'o vișea și încă așa-și sporea ei avutal. Bani cu camătă nu da. Camăta, zicea, e ban de silă, și nu lăsa să-i între în enza. Bine, că pe câte un om de ajutor și lipsit îl ajuta când îl vedea în strâmtoare, dar nu-i lua de camătă nici o lăscăie.

Marin dacă a văzut, că la băneș sunt destul bani, și-i căpăta ușor, numai c'o cruce înaintea numelui, și-o înfundat într'o zi de târg șerpariul cu cât șocotea c'a face o șură să-i meargă vestea pe sate.

De aceea c'o luat bani cu în-prumutare, bine a socotit, și n'o vrut să strice din nemesturila bătrâne, dia moșie, că pământul dacă-l dai, e dat. Bani faci, da pământul nu-l poțișpori, nu-i de unde, că-i dat de Dumnezeu cu hotar. Când e vorba de câmpărat, azi nu prea poți ajuage.

Și și-o făcut Maria, pe cum

vedeți o șură, cât un tura. Șura înăz stă pe loc, de mândrie și de fală, datorită crește, cum se atăță focul dintr'o schiateie. Că uite, șura n'aducea venit să plătească nici camăta, de cum capu de bani. Căo n'are banii în mână nu-și facă casă, ori șură, că rău pățești, ca Marin. Acum ce gândiți, abia face moșia lui cât e datorită.

Feciorul lui Marin după ce s'o însurat, iar o fală și o mândrie, o vândut bou și o luat del cai, negrii înșpamați, grași pe-pene, de-și redeau săbalele de oțel cât erau de sălbatici. După doi ani i-o vândut cum o putut, slabi de le puteai număra coastele. O trebuit să mai vândă bivolița de lapte, să-și poată lua două vaci, să nu le rămăie jugu sub părete. Ia vacile, pe care le are acum Maria, și le-a preșut jucăful.

Eu vi le-am spus pe celea mai mari lucruri, da câte o fi fost acele lucruri mai mărunte, cari toate au mers după eala-pod și l-au dus pe Maria în pasul răsului.

Ei vedeți, dacă n'a fost omul

ce chibzuală, pe lângă hărnicie. Unde hărnicia și chibzuală laolaltă își pun mâna, acolo Dumnezeu își pune mila.

De după grădini, dela pășune, picura clincăritul unui clopot, oamenii diacului clătisau din cap depărtându-se.

Unul însurat de curând, nu se putea raps de lângă pilduitor, ar fi voit să tot spuie, lucruri de astea ce lațeles, și unde-l vedea pe uchiag între oameni, se vâra cum putea să-i soarbă învățatura.

Era Simion, feciorul vecinului Gheorghe.

Toma Cocișiu.

— „Unirea Poporului“ aduce totdeauna celea mai proaspete știri și în aceeași vreme, articoli limpezi, cari privesc viața sătenilor. Cereți și abonați „Unirea Poporului“.

Lenea tocește mintea, strică inima și este asemenea apei stătute din bălțile fără scurgere, care răspândește numai putoare, — e pricina tuturor răutăților.

De aceea cu drept cuvânt se numește lenea perina diavolului. Sufletul cuprins de lene e mai ales ispitit de diavolul și este în stare să facă toate rețele. Diavolul se află ca acasă în sufletul leneșului și de aceea cu drept cuvânt se numește sufletul leneșului perina diavolului.

Față de leneși Dumnezeu nu are nici cea mai mică milă, după cum se vede și din evanghelia despre talanții pe cari i-a împărțit stăpânul între slugile sale. »Pe sluga cea netrebnică aruncați-l întru întunericul cel mai din afară, acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților«, zice Mântuitorul.

Ferească Dumnezeu, să nu se încuibe în sânul neamului nostru acest păcat, care mai înainte era aproape necunoscut la noi!

Recunoștința e piatră scumpă.

Dragi sorioare, aceste sunt cuvintele ce mă stăpânesc în aceste zile de aducere a minții a unei luni din Decembrie.

Sămânța scumpă a sămănat Dumnezeu pe pământ din care a răsărit neamul nostru a românilor, bun la mână, iertător și cunoscător celui ce i-a făcut bine. A lăsat Dumnezeu din mila lui însă mare încercare în decursul vremilor peste noi. Pre cum sbicnește vântul de miază-noapte, așa eram sbicuiți de cuvintele de ocară a celor ce ne erau stăpâni. Ca răspuns la durerea îndurată, părinții și fiicăii noștri apăsau cu mai multă îndărgire coarneză plugului în pământ. Cu stropi mari de sudori udau sămânța aruncată cu multă grijă, căci știau ei bine, dar nu cunoșteau ciazul, că dreptatea lui Dumnezeu nu întârzie. »Lasă să sporească grăul că de nu noi, feciorii noștri din rodul aurit, udat cu lacrimile noastre, vor sămăna în pământ eurat românesc. — Și nu era în glasul nimărui cântare împotriva lui Dumnezeu. Știam

și noi, fetele, cari sprintene adunam spic lângă spic, că dreptatea lui Dumnezeu învinge, și așteptam ceasul, la bătaia căruia, toată suflarea românească să ne unim și să ne îmbrățișăm precum spicele grele din snop și o singură legătură să ne acingă, legătură fermecată, precare numeni să nu o poată desprinde, numai atotputernicul de sus.

Și a sosit ciazul anul trecut prima Decembrie. Un soare nou ne luminează bielele noastre frunți întunecate. S'au sfârșit chinurile și suferințele pecetluite cu lacrimi și sânge. De acum o viață nouă ne așteaptă și o muncă sârguincioasă pentru noi și ai noștri.

Acum în luna Decembrie, mai mult ca ori când, să îndreptăm inimile noastre pline de recunoștință, spre bunătatea fără margini alui Dumnezeu. Iată, dragi sorioare, pentru ce mă cuget tocmai acum la cuvintele acestea: Recunoștința e o piatră scumpă, ce nu o afli pe toate cărările. Și neamul nost e un neam ales ce, nu' afli la toate răspântiile.

Să mulțămim bunului Dumnezeu dia inimă dragi sorioare, că n'a întârziat ciazul bucuriei noastre. Intreagă luna lui Decembrie, să o petrecem în pace încât nașterea Domnului Hristos să ne afle renăscuți sufleteste.

Sufletele noastre să fie curate precum curată e zarea de lumină din jurul leagănului domnului Hristos din Viflaim.

A voastră sorioară Lalili.

Sosesc mărfuri.

Direcțiunea generală a comerțului din Ministerul industriei și comerțului a luat următoarele hotărâri privitoare la împărțirea mărfurilor cumpărate prin organele sale din Franța, Anglia, Canada și Ceho-Slovacia.

Din mărfurile sosite până acum în țară se vor preda contra cost: cânepă și în (fuoare și lire) Uniunii generale a industriașilor, spre a le împărți fabricilor.

Bumbac (suluri și pachete) o parte Uniunii generale a industriașilor și altă parte Cooperativelor sătești și Caselor naționale.

Pânza se va preda Cooperativelor orașenești și diverselor organizații profesionale ale funcționarilor.

Coksul, cumpărat prin compensație din Cehoslovacia, hârtia și diverse materii prime industriale cumpărate din Canada, se vor preda Direcției industriei și Direcției refacerii spre a se împărți industriașilor.

Zahărul (circa 400 vagoane) și orezul (circa 600 vagoane) cumpărate prin casa Blank, săpunul și alte alimente sosite din Franța se predau Direcției aprovizionării, care le împarte populației.

Noul stoc de unelte de economie sosite din Canada se predă Ministerului agriculturii care le împarte agricultorilor.

Mărfurile care nu se pot desface în masă, ca: lăncierie, obiecte de menaj etc. se vor împărți asociațiilor profesionale sau diversilor negustori cărora li se va fixa prețul de vânzare.

Din cauză că Direcțiunea C. F. R. nu poate pune la dispoziție vagoanele de lipsă aducerei acestor mărfuri din Braila, Galați și Constanța la București sau în alte centre principale, de unde să se facă împărțirea, cea mai mare parte din aceste mărfuri se vor împărți din porturile Galați și Braila.

JIDANII NOȘTRI.

Cu noi până acuma jidanii nu prea aveau legături. Jidanii și românii nu se prea nărușeau; eram ca pisica cu șoarecele, ori ca cănele cu pisca. Acum însă încep să ne îndrăgească. Bagseama nădăjduiesc ceva dela noi. Te miri ce. Cu greu credem însă să ne putem împrieteni, tare cu greu. Au fost prieteni cu ungurii ai lor să fie; noi n'avem lipsă de ei.

Au însă ei lipsă de noi, și ne omoară cu dragostea. Și toate ar fi cum ar fi, dar un lucru nu ne place: încep să se stăpânească pe

la unele gazete, nu la noi în Ardeal, că aici le dăm peste nasul cel cărnă, ci în vechiul Regat. O grămadă de gazete din vechiul Regat au apucat pe mâni jidovești. Și cum jidanul nu poate să ne vrea binele, mai bine moare, ce credeți, bine e să le cetim gazetele lor?

Ba mai bine să nu cetim de loc. De cât venim, mai bine foame. Nu-i așa?

Cei ce prin urmare aveți de gând să cetiți gazete din vechiul Regat, întrebați-ne întâiu pe noi să vă arătăm cari sunt jidovești, și noi vă vom spune cari sunt bureți buni și cari cei veninoși.

Cei ce cetiți gazete din vechiul Regat, nu băgați de seamă, că în unele gazete de dincolo până-i lumea se ponegresc oamenii? Ba unele gazete se bucurau, când pe România o ajungea vreun năcaz. Va închipuși D-V să sorie astfel un român. Nu-i cu puțință. Acela ori e jidan ori țigan, numai român nu e. Și apoi noi n'avem lipsă nici de sfaturile jidovilor și nici de ale țiganilor. Jidanii, dacă așa sunt de cumiți, deie-și sfaturile fraților din țara jidovească, țiganii treacă la ușă cortului. Noi știm, că avem destui români cumiți și primim sfaturi numai dela binevoitori.

Așadar, mai încet cu dragostea, jupâne Ițig, mai încet. Iar dacă nu-ți place, du-te în Ungaria și-ți dăm și bani de drum.

O cârticică vrednică de citit.

A apărut la Făgăraș în tipografia română »I. Hățăgan« și anume:

»Steagul lui Tudor Vladimirescu în Făgăraș« scrisă de Păr. Vasile Podoabă, protopop în Teaca.

În cârticica aceasta Sf. Sa tipărește patru vorbiri, rostite de Sf. Sa cu diferite prilejuri până când a înlocuit pe Păr. vicar din Făgăraș. Sunt scrise cu multă trageră de inimă pentru poporul românesc și le poate ceti cine cu folos. Pe urmă ne dă și un viers, »Cântarea unuiclopot în România-Mare«, în care ne arată ce glăsuiesc clopotele și cum li îndeamnă pe oameni la fapte bune.

Cârticica se poate cumpăra și la librăria din Blaj pentru prețul de 3 cor.

Cum stă țara și lumea.

— Răvașul săptămânii. —

Din Țară.

România a subscris Pacea. — Imputernicitul României, dl general Coandă. — Guvernul cel nou în Cameră. — Redeschiderea Parlamentului. — Marele nostru învățat Nicolae Iorga, președintele Parlamentului. — Știri despre neînțelegeri în sânul guvernului. —

Am scris în rândul trecut în „Unirea Poporului”, că Consiliul suprem dela Paris ne-a trimis un ultimatum cu vorbe aspre — ca la dușmani și nu ca la pretini cari împreună am luptat pentru cauza dreptății — că în 8 zile să subscriem pacea, că de unde nu, atunci rup orice legături pretinesti cu noi și trimișii lor ne vor părăsi Țara ca un protest împotriva noastră, că nu voim să dăm ascultare poruncilor venite dela statul păcii dela Paris.

Guvernul generalului Vaitoianu a și răspuns într'un comunicat bine documentat prin care a arătat respicat și lămurit, că dacă așa s'ar purcede față de România nedreptate vor face față de ea, mai marii legiuitori dela sfatul păcii. Fiindcă Consiliul suprem a stăruit în părerea sa ca România să subscrie pacea, generalul Vaitoianu împreună cu întreg ministerul și-a dat mulțămăta. M. S. Regele Ferdinand I. după mai multe consfătuiri avute cu fruntașii tuturor partidelor, la recomandăția iubitelui nostru Dr. Iuliu Maniu a încredințat ca prim-ministru pe dl *Dr. Alexandru Vaida-Voivod*, deputatul Ighiuului și ales președinte al Parlamentului.

Dl Alex. Vaida-Voivod a fost și delegat al României la conferința păcii și cunoscând amănunțit toate treburile și toate șurubăriile de pe la sfatul păcii — cât ce a fost denumit ca prim-ministru numai decât a trimis solie grabnică reprezentan-

tului României la Paris, dlui general Coandă, să subscrie pacea.

Dl general Coandă, imputernicitul României, Miercuri la orele 5 d. a. s'a dus la ministerul de externe (peste treburile din afară) ca să subscrie diferitele acte internaționale cari cuprind recunoașterea tratatului de pace dela Saint-Germain și acel cu Bulgaria de către România.

Generalul Coandă a semnat și tratatul, care apără neamurile mai mici din România. Tratatului acestuia i-s'au adus următoarele schimbări: Paragrafele 2 și 3 cu privire la tratatul dela Berlin au fost șterse, adăugându-se un paragraf prin care se spune, că tratatul a fost înlocuit după ce a fost ascultată România Paragrafele 9 și 10 au fost înlocuite printr'o redactare nouă în care se arată, că Evreii din România au drepturi egale cu toți cetățenii.

Guvernul cel nou după ce s'a format din reprezentanți ținuturilor desrobite având în frunte pe inimosul și energicul nostru luptător din Parlamentul unguresc dl *Al. Vaida Voivod*, având ca sprijinitor de frunte pe vestitul general *Averescu* învingătorul dela Mărășești, ca ministru de interne — care se bucură de o mare dragoste în întreg cuprinsul Țării din partea tuturor soldaților reînțorși dela front.

Alcătuind în acest chip guvernul dlui Vaida Voivod are sorți de viață lungă, ca

să poată aduce Pacea binecuvântată în Țară și să înfăptuiască marile reforme cât mai îngrabă. Țăranul român să se împărțasească cu pământul care i se cuvine după vrednicia, care a arătat-o întru înfăptuirea României Mari.

Redeschiderea Parlamentului s'a făcut Marți săptămâna trecută. Toată lumea a așteptat cu mare nerăbdare — în față îngrijorărilor cari ne veneau dela Sfatul păcii — să se deschidă odată Parlamentul pentru ca să putem auzi cuvântul primului ministru, al dlui *Al. Vaida Voivod*.

Dar o boală neașteptată în urma preamultelor lucruri cu cari a fost îngreunat în timpul din urmă — în legătură cu starea politică a României, a făcut ca primul ministru dl *Vaida Voivod*, să nu poată fi de față la deschiderea Parlamentului, până se va însănătoși.

În locul dlui prim ministru a cetit decretul cu porunca M. S. Regelui dl *Ministru de stat Ștefan C. Pop*.

Dl Nicolae Iorga, președintele Parlamentului. Îndată la începutul sesiunii marele învățat și neobositul apostol al Românilor, profesorul N. Iorga, a ridicat cuvântul său cel dintâi, anunțând Parlamentul, că în locul dlui prim ministru *Al. Vaida Voivod*, care a fost președintele Camerei deputaților — să se aleagă un nou președinte.

Candidatul oficios al guvernului la presidenția Camerei a fost dl *Vasile Goldiș*, deputatul Aradului, fost ministru de stat. Dar marele învățat dl N. Iorga în fața nelcrederii care o are față de unii dintre oamenii politici ai României — pe cari îi cunoaște bine — a anunțat că lasându-se înduplecat de mai mulți pretini deputați s'a hotărât să primească să fie ales președintele Parlamentului. În mijlocul

însuflețirii nemărgenite, care a cuprins întreagă Camera la auzul acestor vorbe — a fost ales cu 178 voturi față de dl *Vasile Goldiș*, care a avut 151 voturi.

Ne bucurăm din toată inima, că locul de onoare — dar în acelaș timp de mare răspundere și greutate — de președinte al celui dintâiu Parlament al României-Mari l-a ocupat luminatul învățat, care cu povețele sale adâno luminate e chezășia cea mai sigură, că în Parlamentul acesta se va lucra cu toată hotărârea pentru binele și fericirea Țăranului român, al cărui adânc iubitor și mare apărător este dl *Nicolae Iorga*.

Știri despre neînțelegeri în sânul guvernului — scriu unele gazete, că s'ar fi iscat din cauza alegerii de președinte a dlui Iorga, dar din semnele, cari se văd cum lucră guvernul și parlamentul dovedesc, că leorurile merg strună înainte și dorința oamenilor de bine aujunși în fruntea Țării, e de-a ajută cu sfatul și cu puterile lor binele și fericirea Țării și a locuitorilor ei, cari și-au pus toată încrederea și nădejdea în deputații trimiși, ca legiuitori în cel dintâiu Parlament național al României întregite cu toate ținuturile desrobite.

— **Germania în totul muncă** Germania înfrântă, s'a împăcat cu starea sa și își încordează brațele la muncă. Fabricile au pornit cu zor și nimenea nu stă la hodină și cu mâinile încrucișate. Toți muncitorii au luat asupra lor să lucre 2 ceasuri din zi și plata pentru acele 2 ceasuri să se verse în visteria Țării pentru a ajuta și ei cu obolul lor la achitarea despăgubirilor de război.

În curând vom primi chiar mărfuri din Germania, care se reculege prin muncă hotărâtă și prin dragoste de Țară — și astfel în scurtă vreme Germania se va și ridica din nou la vază și puterea, care au avut-o înainte de război — prin hărnicia și dragostea de Țară a poporului său.

Din Lumea Largă.

Consiliul suprem a chemat pe Unguri la Conferința păcii. — Ungurii răspund. — Sârbia a scris și ea pacea. — Lenin îmbrățește pacea. — Cum vrea Înțelegerea pacea cu Rusia. — Tovărășia de arme între Franța, Anglia și Belgia. — Imputerniciții Germaniei se întorc la Paris. — Planul unui nou sfat de pace. — Americanii au plecat.

În sfârșit le-a sosit și Ungurilor vremea atât de mult așteptată să-și trimită impuțerniciții la Sfatul păcii, să subscrie tratatul de pace, care li-s'a pregătit.

Să vedem acum cum se vor împacă Ungurii noștri cu hotărârile, cari reprezentanții lor le vor auzi la Paris și cum vor răspunde lumii cu cinste ori cu obrăznicie cum au fost de dați 1000 ani de când stăpânesc popoarele azi desrobite de sub stăpânirea lor tirană!

Destul, că chemării, care li-s'a făcut de a-și trimite reprezentanții la conferința păcii, răspunde primul ministru Huszár, că guvernul unguresc va da cât mai repede cu putință ascultare dorinței Consiliului suprem. Acum noi așteptăm să vedem, că iscozdele ungurești, cari vor fi trimise la Paris în frunte cu vestitul grof Apponyi, ce isprăvi vor face pe acolo, cum vor mai putea să-și mai învie mărtoaga răposată — ca să mai călărească iară fanțoși și mândri, bătând sfătoși din pinteni și răsucindu-și până după urechi mustațele. năclăite?!

De om trăi până s'or întoarce vom mai vedea ce a mai fi, dar atâta știm, că le vom ști răspunde după vrednicie ori ce vor zice și ori ce vor face în fața sfatului păcii.

Sârbia a scris

și ea pacea cu Austria și Bulgaria, având ca impuțerniciți pe dnii *Pastci*, *Trumbici* și *dr. Zolger*, cari Vineri au scris foliurile acte diplomatice în legătură cu tratatele de pace. Unele primesc pacea cu Austria, altele cu Bulgaria.

Acum după ce și Sârbia

dimpună cu România au scris pacea atât cea cu Austria cât și cea cu Bulgaria — în partea asta de lume numită Răsăritul Europei avem nădejdea, că pacea binecuvântată se va sălăși în această parte de lume așa de mult sbuciumată și frământată.

Svârcoliturile neputincioase și lăudăroșiile Ungurilor, că la primăvară o să pornească războiul împotriva noastră, nu ne speris. Vom ști în toată vremea să le aducem mințile acasă — dacă nu se vor astâmpără să se priindă iar cu noi.

Lenin îmbrățește pacea.

Din împărăția aceea mare a întinericului, unde s'a făcut atâta prăpăd și mare vărsare de sânge în oameni — se mișcă iar valuri de nemulțumire împotriva necumtatelor tulburări din întreg cuprinsul Rusiei nefericite vreme de 2 ani de zile. Lenin marele sfetnic al bolșevicilor se vede silit să ceară pacea.

O telegramă sosită din Stockholm anunță, că Lenin a sosit din Moscva la Petrograd și a dat un manifest către popor, anunțând, că Guvernul Sovietelor propune pace tuturor popoarelor în condițiuni vrednice de primit.

Cum vrea Înțelegerea pacea cu Rusia. Condițiunile Înțelegerii pentru a încheia pacea cu bolșevicii ruși ar fi următoarele:

Desființarea Sovietelor; formarea unui guvern cu reprezentanți ai burghezimei; predarea șefilor bolșevici și pedepsirea tovarășilor lor.

Acum ce vor zice și unii și alții când își vor cunoaște condițiile de împăcare, ar fi greu să putem proroci —

știind pe bolșevici în căpăținați în hotărârile și planurile lor. Dealtă parte Înțelegerea încă e așa de puternică și încrezută în puterile ei, cât să nu fie silită să cerșească pacea bolșevicilor, ci li va lăsa să se macine Rușii ei între ei, până se va face odată dela sine lumină în întregă țara și vor și înșiși Rușii între cine să aleagă.

Delegații Germaniei

cari au părăsit pe neașteptate Parisul la 22 Noemvrie — adică acăzi va fi luna — s'au hotărât să se întoarcă la Paris ca să se sfătuiască cu impuțerniciții Înțelegerii cu privire la intrarea în vigoare a tratatului de pace dela Versailles. — Un semn bun acesta, că Germanii își revin la sentimentele cele mai bune și vreau să stea serios de vorbă cu aliații despre pace, ca apoi să-și poată vedea în liniște și netulburată de lucru, să-și pună țara iar în rând. În scurtă vreme Germanii cu puterea lor de muncă își vor pune iar în picioare țara și va fi iar înfloritoare și temută.

O nouă conferință?

Foile engleze susțin, că ar fi bine și cu minte să se cheme o nouă conferință de pace la Londra în capitala Angliei, la care să ier parte toate popoarele din lume.

Acolo împreună reprezentanții popoarelor și a nemuritorilor, ar avea însărcinarea să revizuiască tratatele de pace încheiate la sfatul păcii dela Paris.

Sfatul ăsta nou de pace — spun foile engleze — ar fi de lipsă pentru a tocni și a drege greșelile și nedreptățile făcute de Consiliul Suprem dela Paris, care a nemulțumit toate statele, cari au încheiat pace până acum. Dar dacă iară vor începe cu începutul oare când se va ajunge sfârșitul?

Americanii au plecat.

În același timp când frații de sânge Englezii propovăduiesc o nouă conferință de pace — Americanii, dl Polk șeful delegației americane împreună cu ceilalți ameri-

cari au părăsit Miercuri — Parisul.

D. Wallace, ambasadorul Statelor Unite la Paris rămâne ca șef al delegației americane și va lucra ca plenipotentiar ajutat de dnii Harris și Grewy. După plecarea delegației americane, delegații englezi, italieni și japonezi vor continua sedințele împreună cu delegații francezi poate până la mijlocul lunii Ianuarie.

Să nădăjduim ca toată încrederea, că cei rămași vor avea la inimă soarta popoarelor și vor nizi să aducă cât mai curând pacea tuturor popoarelor din lume întregă.

Școli sătești.

Din unele părți vine jalbă că nu e școală la sate. Or dacă e școală, nu e învățător și nu e mîrare. Învățătorii noștri și astăzi sunt cu mult mai rău plătiți decât alți slujbași ai statului cu învățătură mult mai puțină decât ei. Vi înțelege, deci, ori cine, cam să face, că mulți dintre învățătorii noștri, între astfel de împrejurări, își văd de alte slujbe mai bine plătite și părăsesc școala. Și cine trage scurta din toată acestea?

Neamul întreg! Țara întregă. Fără un popor deștept și luminaat prin școală bună, toată învățătura înaltă a domnilor, așa aișilor conducători e fală goală în traistă ușoară.

Dovada cea mai grăitoare despre acest trist adevăr ne-o dă vecina noastră Rusie. Acolo, fiind poporul dela sate foarte rămas, poate fi tras și împins, după bunul lor plac, de toți trași-împinșii. Se scoală unii și zice „jos țarul”, „nu ne trebuie țar!” și toți strigă după el: „jos”, „nu ne trebuie”. Vine altul și strigă „jos Lenin” și toți după el „jos Lenin”. Al treilea „jos Denkin” și așa mai departe de nu mai știi tu, cine-i sus și cine-i jos. Un amestec de limbi și de gândiri mai altfel ca la turnul Babilonului. Și de-ar rămânea numai la strigăte, n'ar fi nici un rău, că ar încăpea ele, cum încep și răcnetele dobitoacelor. Dar dela strigăte trec la fapte. Astfel au ajuns că ei, Rușii, cari dela fire sunt oameni blânzi și pașnici, se sfășie unii pe alții. Și când îi întrebi pe acești buni pravoslavnici, cum pot zice ei despre toți cuvântătorii

că spun drept („verno“, cum zic ei), deoarece nu pot avea toți dreptate, ei îți răspund: „domnule noi nu putem judeca, cine are dreptate și cine n'are; noi n'avem școală“.

Ați auzit? „Noi n'avem școală!“

Dumnezeu să ne feriască de o astfel de primejdii! Fiindcă însă înțelept e acela, care învăță din pășania altuia să învățăm și noi din a Rușilor. Și dacă plătim purcarii, boarii, vâcarii, stăvarii, jandarmii, noțarii și atâția slujbași mici și mari, să ne plătim, cum se cade, și învățătorii, că slujba lor nu-i mai pre jos de a nici unui slujbaș și atunci nu vor mai fi sate fără școli, nici școli fără dascăli.

Dascălul Ioan.

Lipsa sămănăturilor de grâu.

E lucru în de obște cunoscut, că în toamna aceasta nu s'au putut face la vreme sămănăturile de toamnă și că astfel abia a șasa parte s'a putut sămăna. La început seceta cea lungă, apoi ploile multe i-au împiedecat pe oameni, așa că pe anul ce vine ne putem aștepta la o lipsă foarte mare.

Ce e drept, că iarna domoală de acum e foarte prielnică pentru arat și sămănat, dar când e una nu este alta, acum nu află oameni cari să-ți ajute și astfel ușor se poate întâmpla să ne rămână o mare parte a locului nesămănat.

De aceea e bine, ca oamenii noștri să se îngrijească din bună vreme de sămăntă de grâu de primăvară. Dacă nu au putut sămăna grâu de toamnă, să samene grâu de primăvară și să nu lase locurile nefolosite.

Ar fi tare bine, dacă Resortul de agricultură ar urma sfaturile date de agronomul Ilie Agârbiceanu în ziarul „Patria“ din 5 Decembrie nrul 230 și ar rechiziționa din bună vreme tot grăul de primăvară dela proprietari, dându-le în schimb grâu de toamnă, și apoi acest grâu rechiziționat l-ar împărți acelor proprietari, cari au lipsă de sămăntă de grâu la primăvară.

Aceasta însă trebuie făcută cât mai iute, pentru că grăul de primăvară numai atunci reușește, dacă se sămăna din bună vreme, îndată ce se desprimăvărează. Locul, în care voim să să-

mănam grâu de primăvară, trebuie arat din iarnă, iar apoi când se desprimăvărează să se samene și grape bine, dacă se sămăna cu mâna, iar dacă-l sămănam cu mașina grăpam mai întâiu bine locul, îl sămănam, și apoi îl mai grăpam odată cu o grapă mai ușoară.

Grăul de primăvară se desvoaltă cam deodată cu orzul; dacă e sămănat la vreme și îl mai și priește vremea, se coace mai deodată cu cel de toamnă, altfel cu ceva mai târziu. Îneolo dă roada pe o formă cu cel de toamnă, dacă i-a priit vremea. Cel mult făina făcută din grăul de primăvară nu e de o calitate așa de bună, dar asta nu hotărăște. Omului flămând îi e pita în gând și nu mai întreabă cât e de bună, pită să fie.

Să ne îngrijim așadar din bună vreme de ceea ce vom mânca pe anul venitor și să nu ne lăsăm de pe o zi pe alta, pentru că pe anul venitor va fi și mai mare scumpetea ca în ast an.

O minciună sfruntată.

Un profesor din vechiul Regat atacă școlile Blajului — îi răspunde directorul „Unirei Poporului“.

Miercuri în 3 Decembrie un profesor din București a ținut o cuvântare înaintea unui public numeros din capitală. A vorbit despre școlile din Ardeal și a spus între altele că școlile Blajului au fost o pepinerie de desnaționalizare, că adevărate școlile din Blaj nu numai că n'ar fi lucrat mult pentru națiunea română, ci tocmai dimpotrivă.

Ne mirăm mult cum un om cuminte, un profesor, poate să spună astfel de bazaconii. Se vede, că nu cunoaște istoria, care dovedește cu mii și mii de pilde tocmai contrarul. Se vede, că nu știe, că tocmai dascălii Blajului au fost aceia cari au deștepat întreg acamul românesc și cari au dat cea dinăie scântei de cultură românească întreg neamului românesc.

Am rămas uimiți de neștiința ori obrăznicia acelu profesor, și parecă nici acuma nu ne vine a crede, că o putut să spună un așa mare neadevăr.

Și n'am crede; Doamne fereste, dacă nu am oti cu chiar ochii noștri un frumos răspuns al directorului gazetei noastre, dl. deputat Alexandru Lupeanu — Melin, publicat în gazeta „Renașterea Română“, care s'a mutat săptămânile trecute la București.

Nici D. Sals nu-i vine a crede

ceea ce a auzit și lăsând să treacă pe dinaintea ochilor săi sufletesteți pe toți oamenii mari ai Blajului, se întreabă că oare cum i-a putut veni în minte profesorului acela să spună un atât de mare neadevăr.

Adevăratele școlile Blajului, cari tocmai pentru că au fost prea românești, au fost totdeauna amenințate de către unguri, școlile Blajului au fost o pepinerie de desnaționalizare!

Oare, cel ce-i zice luminei întunecată, ce fel de om este?

Dar iar ne întoarcem și zicem, nu a făcut cumva dl. profesor numai o glumă?

Li s'a impuțit brânza.

Găciți de cine e vorba. De doi prieteni buni, cărora li s'a stricat prietenia, și a-nume de unguri și de jidani.

Vă mai aduceți aminte, că nu-i așa de demult; cine erau prieteni mai buni, ca ungurii și jidanii? Se tot îmbrățișau și se pupau până-i lumea. Țara ungurească pe care întemeietorul ei sfântul rege Ștefan, a închinat-o Preacuratei Vergure Maria, devenise țară jidovească. Iară Budapesta era cunoscută în toată lumea sub numirea de Iudapesta.

O grămadă de oficianți din Ungaria erau jidani, în vremea din urmă ajunsese și câțiva miniștri jidani. Gazetele erau aproape toate jidovești. Cărțile ungurești le scriau tot jidani, pentru că aproape toți scriitorii unguri erau jidani. Comercianții, măiestrii, fabricanții, tot jidani. În Blaj, pe vremea ungurilor, cine și băteau mai tare pieptul și pintenii ungurești? Jidani. Aceiași jidani, cari astăzi spun că-s Români.

Destul atâta, să jidanii erau stăpânii Ungariei. Și acum jidanul numai binele său și-l caută, jidanii și-au făcut mendrele în Ungaria, s'au înstăpânit asupra țării, pe vremea revoluției au luat cârma în mână și sub conducerea lui Kuhn Béla și a lui Sámuelly au dus țara la perire.

Desmetecindu-se însă Ungurii și văzând lu-și perirea cu ochii, acuma, cam târziu nu-i vorbă, și-au adus aminte, că jidanii sunt capul tuturor rautăților. Și au început o adevărată goană împotriva a tot ce e jidovesc.

Iată ce scrie acuma o gazată ungurească „Népakarat — Voința Poporului“ despre jidani:

1. Evreii trebuie scoși din toate funcțiunile de stat. 2. Trebuie lipsiți de toate drepturile politice. 3. Vom aduce lege, că nici un jidan nu poate fi conducător al muncitorimeii și nici un altfel de post de conducere nu pot să primească, pentru că iuți cum sunt la fire, setoși de a fi în frunte și de a conduce și imorali peste măsură, iarăș ar introduce bolșevismul.

4. Nici un evreu nu poate să fie gazetar.

Li s'au deschis în sfârșit așadar și Ungurilor ochii, dar cam târziu. Și, Doamne, mult le-avi mai cântat-o noi, că evreii le mănă țara. Nu ne-au crezut. Acuma au văzut.

Iară dacă din pășania aceasta ne putem alege și noi cu ceva învățătură, noi credem, că n'ar strica să ni-o însemăm bine.

Cât trăiesc animalele.

Războiul ce a trecut a nimicit vieța multor oameni cari aveau tot dreptul să trăiască, și în aceeași vreme a nimicit și vieța multor animale, cari de loc nu erau vinovate pentru dușmănia ce se născuse între neamurile pământului. Multe soiuri de animale în urma războiului s'au rărit tare, așa că zeci de ani vor trece, și tot nu vor putea să vină în rând. De aceea astăzi trebuie să îngrijim animalele mai mult ca ori și când, să le hrănim bine și să le apărăm de dușmani, ca, dacă au pierit din vina războiului, cel puțin să nu mai peară din vina noastră.

Oamenii învățați de mult s'au tot trudit să afle cât trăiesc animalele și astăzi când nevoia înmulțirii animalelor se simțește așa de mult, va fi potrivit să știm cât trăiesc unele animale. Vom începe cu celea mai mici, cari trăiesc mai puțin și treptat vom continua până la celea cu viață mai lungă.

Musca de primăvară trăiește 4-5 ore, molia (femeie) 3-4 zile, larva de albină 5-6 zile, molia (bărbat) 8-14 zile, cărăbușul 29 zile, lăcusta 4 săptămâni, omida 6 săptămâni, libelula 6-8 săptămâni, fluturile de noapte 6-8 săptămâni, albina trântor 6-8 săptămâni, melcul sticlos 1 an, melcul de baltă 2-3 ani, regina albinelor 2-5 ani, furnica 3-4 ani, furnica mare 4-5 ani, melcul de grădină 5 ani, veverița 6 ani, șoarecele 6 ani, iepurele 6 ani, pasările mamute 8-18 ani,

porumbul 10--20 ani, mierloni 12--18 ani, vulpea 14 ani, priveghitoarea 12--18 ani, cojofana și peste 20 ani, racul 20 ani, scroafa 20 ani, porcul sălbatic 25 ani, cucul 32 ani, leul 35 ani, broasca 40 ani, pisica 40 ani, calul 40 ani, ursul 50 ani, scoica 65--100 ani, corbul 100 ani, gâsca 100 ani, papagalul 100 ani, vulturul și peste 104 ani, vulturul pleșuv 118 ani, știuca 200 ani, crapu 200 ani, elefantul 200 ani, lebăda 300 ani.

Natural, nu se poate lăsa din această iconă nici omul, care trăiește cam 60--70 ani și numai foarte rar se găsește câte un om, care să ajungă vrăsta papagalului ori a vulturului, dar viața lui atunci nu mai este decât o greutate și un năcaz.

I. P. C.

ȘTIRI.

— **Plata la foaia noastră** se poate face prin poștă și în persoană. Bani trimiși prin poștă se adresează așa: „Onoratei Administrații „Unirea Poporului“ în Blaj (Balázsfalva)”. Dacă se plătește în persoană, trebuie să se dea ori dlui profesor Ioan Moldovanu, care este administratorul gazetei, ori apoi dlui Octavian Măcelar, conducătorul librăriei seminariale din Blaj, cari vor da în schimb chitanță în regulă.

Nimenea altul nu este îndreptățit să primească prețul abonamentului pentru gazeta. Asta pentru ca să se știe.

— **Dar vlădicesco pentru biserica unită din București.** Cetim în foaia „Tribuna” din Oradea-mare: În ziua de Arhangheli în biserica unită din București P. S. Sa episcopul Orăzii-mari Dr. Dimitrie Radu a ținut slujbă mare, pentru că atunci s'au împlinit 33 de ani de când a fost numit preot la aceea biserică. Cu acest prilej P. S. Sa a dăruit pe seama bisericii 100,000 de coroane.

Frumos dar! Să trăiască să mai facă multe asemenea în folosul neamului nostru!

— **Statutul lui Hindenburg de vânzare.** Uriașă statuie a mareșalului Hindenburg va pieri în curând de pe piața Berlinului unde a fost ridicată în timpul războiului. Conducătorii de azi

ai Germaniei însă au hotărât altcum, încât chiar lemnele din cari e compusă se vor vinde pentru... încălzit.

Oare cine ar fi gândit vr'odată pe vremea preamării faimosului mareșal, că va ajunge să-și vadă statuia de vânzare!?

— **Serbarea Bunea.** Zeeabi s'au împlinit, de când o moarte neașteptată a răpus dintre cei vii — într'o zi mornică de sfârșit de toamnă — pe învățatul canonic Dr. Augustin Bunea, dela Blaj.

De jale nefermărită au fost cuprinse toate inimile românești. La vestea morții canonicului Bunea, nu a fost colț de pământ românesc unde să nu fi străbătut faima morții triste a marelui învățat — stărnind pretutindeni lacrimi de durere și jale amară.

Cărturarii de azi ai Blajului în semn de pietate față de amintirea aceluia care prin numele său a împrumutat un titlu de strălucire Blajului — au sărbătorit Duminică printr'o frumoasă serbare — numită serbarea Bunea, împlinirea celor 10 ani dela moartea luminatului canonic.

Învățatul profesor Dr. Zenovie Păclișanu, a vorbit despre Bunea ca istoric, iar inimosul profesor Ioan Georgescu a vorbit despre Bunea ca orator.

Trei clerici: G. Marta, C. Cherebepin și I. Șelaria s'au distins cu cântări și declamări, cari au fost o podoabă a marelui praznic închinat din partea cărturarilor Blajului în amintirea pieșii a aceluia care a fost odată mândria Blajului și a neamului românesc.

Tinărul profesor Heltmann s'a dovedit ca destoinic conducător de chor și un distins profesor de muzică de care legăm frumoase nădejdi de viitor.

„Serbarea Bunea” a fost o frumoasă serbătoare de pioasă amintire cu scopul de a ridica un monument de piatră — la mormântul părăsit al marelui Bunea.

— **Secretarul lui Khan Bela prins de Români.** Într'un local de petrecere din București a fost arestat în zilele trecute Böhn Andor Iános fostul secretar al faimosului Bela Kuhn.

A trecut în Țara noastră pentru a face propagandă bolșevică — dar a fost prins de harnica noastră poliție și pus la răcoare, să-și ispășească păcatele câte mai are și să învețe omenie.

— **Lemnele de foc.** Din Ardeal în scurtă vreme se vor exporta lemne de foc la preț de un miliard — în Grecia și Italia unde ne-au fost cerute. Avem păduri uriașe pe întreg cuprinsul Ardealului și cum lemnele sunt așa de căutate acuma și în Țară și în străinătate — așteptăm în schimb lucruri de negoț și alte lucruri, cari ne lipsesc.

— **Impărăteasa lui Napoleon al III-lea în Paris.** În vremurile de-o strălucitoare mărire a poporului francez, în zilele trecute fosta împărăteasă alui Napoleon al III-lea al Franței — împărăteasa Eugenia azi în vrăstă de 93 ani s'a rentors din Londra în capitala Franței în Paris, să fie și ea părtașă măcar spre sfârșitul vieții sale la bucuria poporului său pe care atât de mult l'a iubit.

— **Regele Angliei și marinarul.** Regele Angliei trecând în zilele trecute în trăsura pe o stradă din Londra, un marinar s'a urcat pe o scară a trăsurii, zicând aghiotantului care voia să-l împedecă: „Eu am luptat pentru regele și acum vreau să merg eu el în trăsura!”

Regele auzind aceste cuvinte ia dat drumul în trăsura. Marinarul după ce a stat foarte mulțămît câteva clipe la picioarele regelui, a strâns mâna regelui, apunându-i, că e un om plăcut și apoi s'a dat jos din trăsura fericit, că s'a putut plimba cu regele pentru care a luptat.

— **O dorință neîmplinită a festului „Kaiser”.** O gazetă din America scrie că fostul „Kaiser” Wilhelm al II-lea al Germaniei, încă acum 20 de ani, când era încă în deplină lui strălucire și putere, ar fi spus pretinilor săi, că ar vrea să fie primul președinte al Republicii Germane, și vezi lucrul naibii, Germanii cei atât de supuși și ascultători odată, sunt acum așa de răi la inimă, că nici nu vor să audă de dorința asta șchișată a festului lor „Împărat”.

— **Condițiunile de pace pentru Ungaria.** Condițiunile de pace impuse la conferința păcii — Ungurilor, sunt: Să plătească pe lângă a 5-a parte din datoriile fostei monarhii încă și o despăgubire de războiu de 18 miliarde.

Timp de 15 ani armata Ungară va fi sub supravegherea Antantei și nu va putea fi întrebuintată decât pentru paza din lăuntru.

Ungaria va predă 20 la sută din vapoarele și corăbiile, cari le are pe Dunăre statelor naționale formate din vechea Austro-Ungaria primind în schimb plată în bani pentru ele. O comisie internațională va hotărî vasele, cari vor trebui predate. Navigația pe Dunăre va fi cu totul liberă.

Ungurii vor căpăta un termen de 10 zile pentru subscrierea păcii — și încă în timpul cel mai apropiat.

— **Declarația de ordină a deputaților ruteni.** Deputații de naționalitate rutenă din parlamentul român, aleși în părțile Maramurășului și a Ugocei au dat prin gazete o declarația serbătorească prin

care își talmăcesc sentimentele de nemărginită recunoștință pentru regele României M. S. Regele Ferdinand I, care a îngăduit poporului rutean să-și trimită reprezentanții pe cari ia vrut poporul în deplină libertate — să fie trimiși lui, în Parlamentul român din București.

Poporul rutean își leagă soarta, speranțele și toată fericirea și tot viitorul său de soarta României Mari — la care dorește să rămână alipit pentru totdeauna.

— **Balonul, leacul cel mai bun al ofitei.** Un doctor englez a recomandat ca cel mai bun leac pentru ofitei, iatrebuintarea balonului. El spune, că bolnavul să se ridicat în aer cu balonul până la o înălțime de 5000 de urme, unde să rămână câteva zile, odihnind și răsuflând aer curat și înviorător, aer cu mult mai bun, decât în orice loc din înălții munți cu aer curat.

— **Hoști de cărți.** Intre Teiuș și Arad depe tren a dispărut un însemnat număr de cărți de școală, care a fost trimis școlilor din Timișoara.

Bănuielile se îndreaptă asupra unei tovărășii asanșe ungurești, care caută să blameze în forma asta cultura noastră națională și astfel vreau să-și bată joc de noi. Dar de om găsi vinovații, vom găsi și ac de cojoel lor!

Impotriva răspândirilor de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica colportă, comentă în orice chip, știri și adevărate, și imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Redactor responsabil:
IULIU MAIOR.

Număr cenzurat de Vasile Suciu.